

ХРИСТО СМИРНЕНСКИ
ДЪРЖАВНИЯТ СЪД
ТРАГИКОМИЧНА ОПЕРЕТКА
В 3 ДЕЙСТВИЯ

chitanka.info

Участници:

1. Портретът на Радославов
2. Дим. Тончев
3. Кознички
4. Апостолов
5. Генерал Жеков
6. Добри Петков
7. Държавният обвинител
8. Помощникът му
9. Малинов
10. Асен Цанков
11. Сянката на Фердинанда
12. Усмивката на Никола Генадиев
13. Ножиците на цензурата.

Духове, хористи, балерини, стражари, публика и пр., и пр. Първото действие е играно през 1915 г., второто — през 1918 г.

ДЕЙСТВИЕ III

Сцената — „Славянска беседа“. Държавният съд в пълния си състав. Защитата по местата си. Обвиняемите тоже. Иззад кулисите хористите и публиката пеят:

*Това е то държавен съд,
у нас той е за трет път,
Тра-ла-ла, тра-ла-ла!*

*Закани, речи, малко шум
и някой халосни куршум!
Тра-ла-ла, тра-ла-ла!*

Държавният обвинител (соло)
*Три години стана,
откак аз захванах
люто да се каня
със държавен съд.*

*Процедури тежки:
мъки нечовешки,
кешки, либе, кешки*

да не бях почнал.

Минаха години,
яростта изстина,
всички са невинни,
уверен съм аз!

Портретът на Радославов (назърта из джоба на редактора на в. „Независимост“ и свива вежди). Този държавен съд изглежда по-скучен и от най-калпавото берлинско кабаре. Aufwiedersehen!

Сянката на Фердинанд. Значи, в „Славянска беседа“! Туйто! Щом е пак в „Славянска беседа“, не ида там. Аз преди всичко съм немец. Обиждам се. Иначе бих дошел!

Държавният обвинител

Ех, стига толкова съм чакал,
но как да почна този спектакъл?
Усмивката на Никола Генадиев
Почнете, господа, почнете!
Готов съм за съвети.
Пом. държ. обв. Петко Стоянов
Вземете мерки радикални
за тез злодейци епохални!
Да се чете една молитва,
след туй подред ще се разпитва!
Хористите (молитвено)
Господи Исусе втори,
поскитавшаго за ни
в чуждоземни територии
и неведоми страни,
помогни ни, помогни!

Помогни ни малко, боже,
с мозъка си бележит!
Научи ни как тъй може
агнето със здрава кожа

и вълка да бъде сит!

Публиката

Да, да, на този въпрос
дайте отговора прост.

Портретът на Исус

По този
въпрос
съм бос!

Държ. обвинител

Но... Да турим край на тая скука!
Всички ли сте тука?

Духовете на 100 хиляди убити

За нас е думата, нали?
Отдавна вече сме дошли!

Държ. обвинител

Тук някаква погрешка има?
Кои сте вий, тълпа незрима?

Духовете

Наричаме се, господине,
„Стохиляди за три години“!

Петко Стоянов

Дефиницията е много кратка:
по-добре разкрийте таз загадка!

Духовете

Това едва ли, господине, вам ще се хареса,
но почваме — на истината в интереса:
макар че камъни и пръст застилят ни,
ний, обвинителите многохилядни,
от всички полебрани
в таз зала сме събрани.

Ний...

Ножиците на цензурата

Щрак, щрак, щрак!
Посмейте пак.

Антракт.

След антракта публиката вика на бис духовете, обаче медиумът разяснява, че духовете са повикани от тричленните комисии във Варна, Плевен и пр. Получили са оранжеви бюлетини и почват вече да гласуват. Публиката няколко минути негодува, но постепенно утихва. Петко Стоянов звъни. Явяват се балерините от танцувалния салон „Радикал“.

Петко Стоянов (пляска ръце и пее)

У всяка гозба и гювеч
и ний сме миризма,
у всяка радикалска реч
прозвънва шашарма.

Балерините

В жестоката пещ на войната
нахвърляй самичък дървата
и за да прикриеш войната,
стани съдия след това!

Петко Стоянов

Малинов шеф бе в кабинета,
а Фердинанд бе общи шеф,
след Радославовите псета
и ний у царската карета
впрегнахме се по негов кеф.

Балерините

Малинов шеф бе в кабинета,
а общия шеф беше Марс,
след фарса в бойните полета
днес демокрацията клета
играе друг държавен фарс.

Балерините изпълняват „Балета на демокрацията“. Осветляват се с виолетови, оранжеви, кремави и ясночервени снопове светлина. Оркестърът свири парчета от „Кралят се весели“.
Публиката дреме.

Държавният обвинител (подбутва помощника си). Стига, Петко, стига. Българската публика е проста и късопаметна. Тя е забравила симфониите при Радомир и Владая, забравила е тригодишните балети при завоя на Черна и при Дойран.

Петко Стоянов. Да, да, публиката е невежествена. Особено като има хубава постановка, хубави радикалдемократични декори и един

добър журналистически оркестър.

Дава знак и балерините се скриват зад кулисите. На сцената пристига във виолетова фустичка и трикоълорна деколтирана блуза госпожица „Зора“. Тя слага един пукнат тъпан, бие по него и пее прегракнало:

*От Виена Жеков иде
като рицар величав;
ще се види, ще се види
кой е крив и кой е прав!*

Един от публиката. Ахаа! Вестник „Зора“ вече почва да се заканва. Каква ли тайна сделка има между Жеков и редакторите му?

Втори. Никаква тайна! Явно е, че патриотите от „Зора“ през войната са надували пискуните си далеч от фронта по висшата воля на рицаря Жеков.

Вестник „Зора“ се обижда и се скрива в портфейла на Чапрашиков и оттам крещи:

*Жеков е герой,
честен мъж е той,
храбър офицер
и горд кавалер.*

Една кюстендилска ученичка (въздиша). Да, да, честен мъж бил! И Анчето, и Мичето, и Кети... и... всички знаеха колко честен и верен беше. (Пее плачевно.)

*Аз съм мома кюстендилка
излъгана от любов...*

Държавният обвинител. Моля! Тишина! Да заповяда обвиняемият.

Влиза Жеков в граждански костюм и с военни маниери.

Държавният обв. Кой сте вие?

Жеков. Аз съм Никола Тодоров Жеков, бивш военен министър, бивш главнокомандующ и настоящ джентлемен.

Държавният обв. Знаете ли в какво се обвинявате?

Жеков. Аз да съм обвиняем? Има си хас! Питайте вестник „Утро“ и той ще ви каже, че даже румъните искаха да ме посрещнат тържествено.

Държавният обв. Оставете румъните, че и румънките... Признавате ли се за виновен по катастрофата?

Жеков. Собствено, вие какво искате да кажете?

Държ. обвинител. Имате ли, казвам, някаква вина?

Жеков. Вина ли? Съжалявам, нямам нито една бутилка. Всички вина изпихме още в Кюстендил. А виенските, бога ми, пет пари не струват.

Асен Цанков. Аз, право да си кажа, не знам дали са лоши виенските питиета, но виното в главната квартира беше великолепно.

Държ. обв. Вий какво се намисате, г-н Цанков?

Асен Цанков. Че как да не се намисам, когато и аз съм ги опитвал тези вина и тези гощавки и съм достатъчно компетентен. *(Пее.)*

*В главната квартира
всичко се намира.*

*Да, да, да,
там бе рая, господата.*

*Светъл райски кът,
прелестна страна,
руйните вина
на реки текът.*

*Мисля, не е грях,
дето там аз бях,
дето на портрет
даже аз съм снет.*

(Изнада в мистически транс и едва чуто нашепва.) В главната квартира всичко се намира... ааах!

Малинов (тупа го по рамото). Ех, ти, демократични ми братовчедо, демократични ми братовчедо! Виното действително беше по-обилно от кръвта по бойните полета!

Един от публиката. По-обилно и от гешефтите с тютюнците на Чапрашиков.

Държ. обв. Моля публиката да не се намиса. Ако оперетата не ви се харесва, може да си отидете... Сякаш сте платили...

Друг от публиката. Как да не сме платили? Три години по бойните полета, три години пленничество...

Държ. обв. Достатъчно! Другите обвиняеми.

Изправят се Апостолов, Петков, Кознички и пр., и пр. и по гласа на „Да живее дядо Радославов“ пеят:

Ний сме чисти, чисти либерали,
няма лошо кой за нас да каже,
в катастрофата ни лук сме яли,
нито помирисали сме даже.

Дим. Тончев (приглася)

Кражби ний не знаем,
ни гешефт с вагони,
склучим ли си заем,
вземем комисйони.

Тралала, тралала,
всички с чисти сме чела!

Пешев

А пък аз, горкият Пешев,
най-невинен съм сред вас.
Всичко недобро, що беше,
вписвах в дневника завчас.

Държ. обв. От туй нито по-студено, нито по-горещо.

Пешев. Да, но трябваше и аз да върша нещо.

Държ. обв. Това съвсем не ви оправдава.

Генерал Найденов. Туй мене пък ще оправдай тогава!

Държ. обв. Как така?

Найденев. Много просто. Пешев е виновен, задето вършил нещо, аз съм невинен, защото нищо не върших. Да, нищо! Идете на гробищата и питайте генерал Кутинчева.

Петко Стоянов

*Юридически и логически
за грешки в дни критически
Кутинчев е виновен. Ще се накаже
за туй веднага тук под стража!*

Председателят на съда (към двама стражари). На̀ ви пет лева за трамвая „Военното училище — Гробищата“! Ще поканите генерал Кутинчев веднага да се яви пред съда.

Стражарите излизат.

Сега, г-да, има думата защитата.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.